

NATUUR & MILIEU

UPDATE JUNI 2022

**Koenraad Backers: 'Laten we
stoppen met de mantra dat de
luchtvaart moet groeien'**

We blikken terug op 50 jaar Natuur & Milieu

**Beschermen van
de biodiversiteit:
hoogtepunten uit
ons werk**

50 JAAR
NATUUR
& MILIEU

STILSTAAN IN DE STORM

Deze maand bestaat Natuur & Milieu vijftig jaar. Een halve eeuw milieubescherming ligt achter ons. Vijftig jaar is een bijzondere leeftijd, maar geen moment om 'het wat rustiger aan te gaan doen'. De huidige vijftigers willen dat niet, en onze organisatie al helemaal niet. Vijftig worden betekent voor mij: memoreren van wat achter je ligt, en vol nieuwe spirit door naar de volgende fase.

En dat geldt voor Natuur & Milieu nog veel meer. Er is zoveel werk te doen. IPCC-klimaatrapporten, berichtgeving over natuurrampen, de massale insectensterfte in ons eigen land. Stilstaan voelt dan bijna onmogelijk. Als stilstaan in een storm. En toch doen we het deze maand. Om mee te nemen uit het verleden wat we leerden: wijsheid en ervaring uit vijftig jaar lobbyen voor milieubeleid. Om te verstevigen wat ons dierbaar is: de relatie met u, onze achterban, met bedrijven en financiers. Maar vooral om daarna met trots en hernieuwde energie door te gaan.

En als ik dan terugkijk, dan zie ik een milieuorganisatie die het niet schuwt problemen te benoemen, maar altijd ook met oplossingen komt. Oplossingen gebaseerd op onderzoek en feiten, vasthoudend en constructief. In het eerste jaar van onze oprichting legden wij in Den Haag een van de eerste rapporten over stikstofproblematiek op tafel. We veranderden wet- en regelgeving, zoals voor de invoering van statiegeld. We zorgden ervoor dat de industrie moest gaan betalen voor CO₂-uitstoot. We voerden honderden campagnes en hielpen miljoenen mensen bij de eerste stappen naar minder vlees eten, duurzamer wonen en minder vliegen. Ondertussen werkten we op de Noordzeebodem aan herstel van oesterbanken.

Dit konden we allemaal doen dankzij uw steun en betrokkenheid. En daarvoor wil ik u heel hartelijk danken. Het nieuwe tijdperk dat voor ons ligt is er één van ongekende verantwoordelijkheid én van ongekende mogelijkheden. Ik wens ons allen een mooi jubileum toe en hoop op nog vele jaren samen vooruit.

'Het nieuwe tijdperk dat voor ons ligt is er één van ongekende verantwoordelijkheid én van ongekende mogelijkheden'

Marjolein Demmers
Directeur Natuur & Milieu

De Rijke Noordzee

Windmolenparken bieden een unieke kans om de natuur in de Noordzee te versterken. Dat is hard nodig. Door menselijk ingrijpen en ziektes is de biodiversiteit van ons grootste natuurgebied afgenomen. En nagenoeg alle natuurlijke riffen zijn verdwenen. Zo helpen we met het project De Rijke Noordzee vanaf 2019 onze aarde met duurzame energie tegen klimaatverandering, én met natuurontwikkeling voor meer biodiversiteit.

Noodklok intensieve veehouderij

Meteen in 1972, in de eerste publicatie van Natuur & Milieu, luiden we de noodklok over de intensieve veehouderij. Bodem- en watervervuiling werden veroorzaakt door het ongecontroleerd uitrijden van grote hoeveelheden dierlijke mest, met name op zandgronden.

Beschermen van biodiversiteit

HOOGTEPUNTEN UIT ONS WERK

Aandacht voor de wilde bij

Met Nederland Zoemt beschermen we vanaf 2017 de wilde bijen in Nederland: heel belangrijk voor de bestuiving van ons plantaardige voedsel. We helpen ze genoeg voedsel te vinden, en laten zien wat iedereen zelf voor de wilde bij kan doen. We startten de jaarlijkse Nationale Bijentelling en kiezen de Bijvriendelijkste gemeente. 20 procent van alle Nederlandse gemeenten is al bijvriendelijk.

Vang de Watermonsters

Met dit burgeronderzoek brengen we de waterkwaliteit in Nederland in kaart en vestigen we meer aandacht op vervuiling.

Meer dan 80 procent van de kleine oppervlaktewateren heeft een matige tot slechte kwaliteit. We gebruiken het onderzoek om bij beleidsmakers en waterbeheerders te lobbyen voor betere waterkwaliteit.

Juridische procedures tegen bestrijdingsmiddelen

Natuur & Milieu startte in 1990 met juridische procedures tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Sindsdien zijn meer dan driehonderd soorten bestrijdingsmiddelen verboden! Wij waren ook de eerste milieuorganisatie die de supermarkten hierbij betrok. Nog steeds is dit een belangrijk onderwerp voor ons.

Geen spoorlijn door de Oostvaardersplassen

In 1980 werd het tracé van de Almerespoorlijn/Flevovlijn, mede op aandringen van ons, met een ruime bocht om de Oostvaardersplassen aangelegd. Het waardevolle en unieke natuurgebied kreeg zo veel mogelijk ruimte. In 1995 ontvouwde zich een vergelijkbaar scenario rond de A73 in Midden-Limburg. En een jaar later, in 1996, rond de hogesnelheidslijn door het Groene Hart.

HOE EINDIGT HET SPROOKJE VAN DE BLAUWE ZWAAN?

Koenraad Backers

'De luchtvaart groeit door terwijl we onze uitstoot juist moeten verminderen. Wij leggen de luchtvaart aan banden en zorgen dat anders reizen aantrekkelijk wordt.'

Geef Koenraad Backers één woord en hij begint zijn vurig betoog. En dat codewoord is 'luchtvaart'. De programmaleider Luchtvaart bij Natuur & Milieu heeft zich in het onderwerp vastgebeten, en is niet van plan los te laten. Want er is zoveel dat niet klopt aan de luchtvaart. 'Als je dat eenmaal ziet, dan weet je: dit moet anders. Eerlijker.'

Wat was Nederland trots dat we een van de eerste landen waren met een luchtvaart-bedrijf. De zwaantjes, het blauw. De keerzijde kwam nauwelijks in beeld. Koenraad: 'De luchtvaart speelde in die tijd nog maar een kleine rol. Toch kantelde dat beeld al snel. Enerzijds door het rapport "De grenzen aan de groei" van de Club van Rome, over uitputtingsproblematiek. En anderzijds door de snelle groei die de sector doormaakte. Want vergis je niet, sinds 1990 ging het hard.' In de periode 1997-2019 steeg het aantal passagiers op Nederlandse luchthavens van 32 miljoen tot ruim 81 miljoen. Schiphol is nu een van de drukste luchthavens van Europa.

Kunstmatig lage prijzen

Ieder weldenkend mens zal toegeven dat er iets niet klopt aan hoe de regels rond de luchtvaart nu zijn. 'Neem bijvoorbeeld dat de luchtvaart de enige sector is die nog wel mag groeien als het gaat om de uitstoot van broeikasgassen. Dat de plannen voor verdere groei indruisen tegen de Nederlandse, Europese en mondiale klimaatdoelen. Dat de prijzen kunstmatig laag worden gehouden met vrijstelling van accijns en btw. Dat de overheid denkt dat groei mogelijk is met minder uitstoot, omdat technologische ontwikkelingen alles oplossen.'

Natuur & Milieu wil een CO₂-plafond dat de maximale uitstoot voor de Nederlandse luchtvaart vastlegt. Ook pleiten we voor een eerlijke prijs voor vliegtickets, waarin de schade aan het klimaat en onze gezondheid zijn verrekend. En we zetten vraagtekens bij de grootte en de zogeheten hubfunctie van Schiphol, dat voor 70 procent passagiers heeft die alleen overstappen.

Wat voor luchtvaart willen we?

Hoe lossen we dit op? 'De oplossing begint bij de vraag: wat voor luchtvaart wil je hebben? Willen we een luchtvaartbedrijf dat zich richt op maximale

winst, maar na honderd jaar nog steeds opereert zonder natuurvergunning? Of willen we een organisatie met maatschappelijke meerwaarde en die opereert binnen de grenzen van klimaat en leef-omgeving?' Deze vragen zijn zeer relevant en actueel omdat de luchtvaart sinds de coronapandemie aan het subsidie-infuus ligt. En ook voor verduurzaming houdt de sector zijn hand op bij de overheid.

'Laten we stoppen met de mantra dat de luchtvaart moet groeien'

Koenraad is uitgesproken: 'Laten we stoppen met de mantra dat de luchtvaart moet groeien. We moeten kijken naar wat de luchtvaart ons oplevert én kost. Als je dat plaatje opmaakt, weet je dat we naar een kleinere luchtvaartsector kunnen en moeten.'

Wat dat betekent? Ten eerste moet de uitstoot drastisch omlaag. Slechts 6 procent van de vluchten, die van meer dan zo'n 6.000 kilometer, is verantwoordelijk voor de helft van de CO₂-uitstoot van de luchtvaart. Maar we vliegen ook nog altijd heel veel korte afstanden: 30 procent van alle vluchten is korter dan 500 kilometer. Het is niet meer dan logisch dat er stevig geïnvesteerd wordt in alternatieven zoals de trein en we kiezen voor vakanties dichterbij huis. Vervolgens zullen we efficiënter moeten vliegen. Minder business class, meer passagiers in een vliegtuig, nieuwe zuinigere vliegtuigen. Het resterende energieverbruik kunnen we vervangen door niet-fossiele brandstoffen die veel minder uitstoot veroorzaken. 'Maar vooral moeten we minder vliegen', zegt Koenraad. 'Want dat levert ons op de lange termijn zoveel meer op dan een plezierig weekje aan het strand op Bali.'

Van 'Het Nieuwe Werken' tot statiegeld

Tijden veranderen, maar onze inzet en gedrevenheid voor een duurzame toekomst zijn hetzelfde gebleven. Een kleine greep uit wat wij in de afgelopen 50 jaar bereikten en deden. Bekijk meer op: www.natuurenmilieu.nl/50jaar.

Rookgasontzwaveling voor het eerst in kolencentrale

In 1984 lobbyen we al tegen kolencentrales. We hebben succes: voor het eerst wordt in een Nederlandse kolencentrale rookgasontzwaveling gebruikt. Dit chemische proces verwijdert het schadelijke zwaveldioxide uit de rookgassen.

Oprichting Natuur & Milieu.

Voorkoming afsluiting Oosterscheldedam.

Kernenergie hoog op de agenda

We intensiveren ons werk rond kernenergie: zet liever in op wind- en zonne-energie.

1972

1976

1984

1986

1980

1985

1994

1996

Luiden noodklok over intensieve veehouderij vanwege de toenemende bodem- en watervervuiling.

Voorkoming spoorlijn dwars door natuurgebied Oostvaardersplassen.

Einde fosfaat in wasmiddelen na jarenlange strijd Natuur & Milieu.

Lobby voor duurzame landbouw

Het stimuleren van duurzame landbouw staat al sinds de jaren negentig op onze agenda. In 1994 leidt lobby van Natuur & Milieu tot de 'Interimwet Ammoniak en Veehouderij'. Deze wet verplicht boeren om dierlijke mest in de grond uit te rijden. Vanaf 2002 geldt de wet die onder andere de vestiging en uitbreiding van veehouderijen in de buurt van kwetsbare natuurgebieden regelt.

Samenwerking Nationale Postcode Loterij

Natuur & Milieu wordt sinds 1996 gesteund door de Nationale Postcode Loterij. Sinds de start van de samenwerking ontvangen we een jaarlijkse bijdrage en extra schenkingen voor ons werk. Dankzij de steun van de Nationale Postcode Loterij en al haar deelnemers kunnen we kansen grijpen om Nederland te verduurzamen.

Natuur & Milieu plaatst stiltebank op stilste plek van Nederland in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

Wij presenteren de auto van de toekomst 'c,mm,n' tijdens AutoRAI.

Lancering campagne 'Het Nieuwe Werken'

In 2010 lanceren we 'Het Nieuwe Werken'. Want plaatssonafhankelijk werken biedt voordelen voor werkgevers, werknemers én het milieu. We delen in roze badjassen folders uit om de voordelen te benadrukken.

Om uit de stikstofimpasse te komen, werken we een aanpak uit die ervoor zorgt dat de stikstofdeken vermindert, de natuur versterkt en boeren toekomst biedt.

Uitbreiding statiegeld op plastic flesjes en blikjes

Een mooi succes van onze jarenlange inspanning! Door lobby van Natuur & Milieu komt er in 2021 statiegeld op kleine flesjes en eind 2022 op blikjes.

Voordelen elektrisch autodelen laten we zien met het project 'Duurzame snelweg A15'.

2003

2007

2010

2012

2018

2020

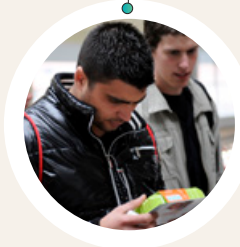
2021

Op initiatief van Natuur & Milieu komen er roetfilters in dieselauto's.

Natuur & Milieu komt met eerste milieukieswijzer voor Europese verkiezingen.

Introductie 'flexitariër' in Nederland

Sinds 2010 zetten we ons actief in om mensen vaker te laten kiezen voor een dagje zonder vlees. De term 'flexitariër' is nu zelfs een ingeburgerd begrip! Meer dan tienduizend mensen maken tijdens onze campagne kennis met vleesvervangers, die we op veel plekken uitdelen.

2006

2009

2011

2014

2019

We delen ter introductie 50.000 'doggybags' uit aan restaurants om voedselverspilling tegen te gaan.

Eerste 'Bijentelling' en verkiezing van 'Bijvriendelijkste gemeente' door ons project Nederland Zoemt.

Duurzaam wonen dichtbij brengen

Sinds 2012 werken we aan het verduurzamen van woningen. Duizenden mensen leggen met onze actie Zon Zoekt Dak zonnepanelen op hun dak, en via ons platform Slimwoner isoleren mensen hun huis of nemen andere energiebesparende maatregelen.

Nadat Natuur & Milieu zich jarenlang hard heeft gemaakt voor de sluiting van de Nederlandse kolencentrales, is in 2019 de Wet Verbod op Kolen aangenomen.

In 2019 komt het Klimaatakkoord tot stand. Wij zijn als enige milieuorganisatie uitgenodigd aan de verschillende onderhandelingsstafels. Ons belangrijkste winstpunt: een CO₂-heffing voor de industrie.

ZO PLANTEN WIJ HET ZAADJE VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG VOEDSELSYSTEEM

'We moeten toe naar
een integraal duurzame
kringlooplandbouw'

De komende jaren zijn er grote veranderingen nodig in de manier waarop we voedsel produceren en consumeren. Want ons huidige voedselsysteem draagt bij aan klimaatverandering en verlies van biodiversiteit. Met projectleider Landbouw Sterre Oomkes kijken wij naar de toekomst van ons voedsel.

Na de Tweede Wereldoorlog besloten landen in Europa er alles aan te doen om nooit meer honger te moeten lijden', vertelt Sterre. 'We zijn gaan inzetten op massaproductie. Maar dat zorgde uiteindelijk ook voor beschadigde natuur en hoge broeikasgas-uitstoot, met bodem- en watervervuiling tot gevolg.'

Lobby voor een duurzame landbouw

Al in de jaren negentig maakten onze collega's zich in politiek Den Haag hard voor de natuur en het milieu. Zo startte Natuur & Milieu in 1990 met juridische procedures tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Sinds die tijd werden al meer dan driehonderd soorten bestrijdingsmiddelen verboden. 'Nu, vele jaren later, lobbyen wij nog steeds actief voor een duurzame landbouw', zegt Sterre. 'Bijvoorbeeld door oplossingen en maatregelen aan te dragen voor de stikstofcrisis.'

Hoe zien wij de toekomst van voedsel voor ons?

Sterre heeft hier een duidelijk beeld bij: 'We moeten toe naar een integraal duurzame kringlooplandbouw. Daarin zijn er geen grote overschotten meer van schadelijke stoffen zoals stikstof. En daarin staan natuur en landbouw niet op gespannen voet met elkaar, maar versterken ze elkaar.' In 2017 publiceerden wij onze 'Voedselvisie'. Hierin staat dat we de komende jaren verder werken aan een landbouw met minder uitstoot, minder dieren, en een voedselsysteem waarin kringlopen zo veel mogelijk gesloten zijn. Sterre vertelt over deze visie: 'Alle mest die in Nederland wordt geproduceerd, wordt regionaal op de bodem benut. Samen met onder andere de omslag naar meer plantaardig eten en het tegengaan van het mestoverschot, draagt dit positief bij aan het klimaat en de biodiversiteit. En we zorgen voor een eerlijker verdienmodel voor boeren die willen omschakelen. Wij laten zien dat deze omschakeling mogelijk is.'

Sterre Oomkes

'De huidige, reguliere landbouw in Nederland gaat niet goed samen met de uitdagingen waar we als land voor staan. Wij zetten stappen richting landbouw met aandacht voor dier, boer, natuur en milieu.'

Foto: Pin Geerts

‘Mijn verwarming hoefde pas eind december aan’

Jennifer woont met haar gezin in een heerlijk appartement aan de rand van Utrecht. De hele wijk is aangesloten op een warmtenet. Comfortabel én duurzaam.

Als je het appartement van Jennifer binnenkomt, dan valt eigenlijk helemaal niet op dat het zo duurzaam is. De woning is vooral ingericht op kinderen. ‘Alles mag vies worden of stukgaan’, zegt ze lachend. ‘We hebben drie kinderen, van elf, acht en vier jaar. Als ze op de muur willen tekenen, dan is dat oké. Dan geven we de muur later gewoon weer een ander kleurtje.’

‘Mijn favoriete plekje in huis is de open keuken’

De keuken staat centraal

Jennifers favoriete plekje in huis is de open keuken. ‘Vanuit hier heb ik zicht op alles en iedereen. Daarnaast staat de keuken centraal in ons leven. Ik heb Indische roots en in onze cultuur is eten heel belangrijk.’ De moeder van Jennifer zei altijd dat je alleen met vuur het koken kunt controleren. ‘Inmiddels weet ik wel

beter: koken op een inductieplaat is juist heel fijn. En het is veel veiliger, want de kookplaat koelt snel af. Je verbruikt uiteindelijk ook minder energie. Het koken van een pannetje water duurde een eeuwigheid bij mijn ouders.’

Superfijn

In het huis van Jennifer koken ze niet alleen aardgasvrij, ook is de woning aangesloten op het warmtenet. En het is heel goed geïsoleerd. ‘We hoeven nauwelijks te stoken, want de temperatuur in huis is het hele jaar door aange-naam. Eind december heb ik pas voor het eerst de verwarming aangezet. Superfijn, toch?’

BENT U OOK GROENE DOENER?

Geef je ook om de natuur en het milieu, en spant u zich in om de wereld een stukje groener te maken? Wij zijn benieuwd naar uw verhaal. Neem contact op via donateurs@natuurenmilieu.nl en inspireer anderen!

WIJSHEID KOMT TERUG MET DE JAREN

Vijftig jaar geleden is Natuur & Milieu opgericht. Een aantal van de milieuproblemen uit die tijd zijn inmiddels opgelost. Met het verbod op het broeikasgas CFK voorkwamen we bijvoorbeeld verdere afbraak van de ozonlaag. We stopten de groei van algen in rivieren en zeeën door fosfaat uit wasmiddel te halen. Andere milieuproblemen bestaan echter nog steeds, zij het onder een andere naam. Eutrofiëring van de natuur – het verschijnsel dat er te veel van één bepaalde voedingsstof in de natuur terecht komt, waardoor de biodiversiteit achteruitgaat – zien we nu weer optreden met de stikstofcrisis. En er zijn ‘nieuwe’ milieuproblemen. Zoals de vele wegwerpproducten en de plasticsoep.

Op dat laatste dossier is het soms best zoeken naar een duidelijk verhaal om het probleem te schetsen. Hoe kom je tot het beste beleid voor het milieu? Plastic verpakkingen zijn niet alleen maar slecht. Ze houden voedsel langer vers en voorkomen zo verspilling. ‘Dan in ieder geval zo min mogelijk plastic verpakkingen’, kun je denken. Maar ook dat gaat niet altijd op: blik en wegwerpglas zijn veel slechter voor het milieu bij eenmalig gebruik. ‘Maak het dan biologisch afbreekbaar. Dat zorgt in ieder geval niet voor nóg meer plasticsoep.’ Maar biologisch afbreekbaar plastic vergaat vaak niet zomaar – daar zijn heel specifieke omstandigheden voor nodig. Dus ook hiérmee krijg je zwerfafval.

Welke koers moeten we dan varen met de wegwerpplastics? Wat mij betreft leren we van de jaren zeventig, de tijd waarin Natuur & Milieu is opgericht. Voor één op de twee wegwerpverpakkingen bestaat namelijk een prima herbruikbare variant. Die herbruikbare blikken, flessen en dozen staan onbetwist op nummer één als het gaat om duurzaamheid. En vijftig jaar geleden waren die producten voor ons heel normaal. Terug dus naar onze oprichting in 1972, toen

melk en yoghurt nog in statiegeldflessen zaten en onze baby’s wasbare luiers kregen. Maar dan wel met de varianten van de 21e eeuw. Het gemak wil ook wat.

‘Voor één op de twee wegwerpverpakkingen bestaat een prima herbruikbare variant’

Bedrijven in de Nederlandse industrie, zoals olieraffinaderijen en staal- en kunstmestfabrieken, hebben enorm veel impact op het klimaat en de natuur. Dat begint al bij het winnen van grondstoffen, maar de vervuiling ontstaat ook bij de verwerking van grondstoffen tot producten. Van de plastic shampoofles in je badkamer tot de stalen onderdelen van windmolens en de kunstmest waarmee veel boeren hun akkers bemesten: deze alledaagse producten zijn allemaal door de industrie gemaakt.

De industrie in Nederland gebruikt veel fossiele brandstoffen. Ze is verantwoordelijk voor 30 procent van onze landelijke uitstoot van het broeikasgas CO₂. De industrie moet daarom zo snel mogelijk verduurzamen en circulair worden. Dat kan door te stoppen met het gebruik van fossiele brand- en grondstoffen, zoals aardgas en olie. En door aan de slag te gaan met duurzame oplossingen, zoals elektrificatie en groene waterstof.

Betalen voor de uitstoot

Michèle Prins, programmaleider Industrie, legt uit: 'De bedrijven in de industrie gooien niet vanzelf het roer om. De overheid heeft een belangrijke rol om deze sector te verduurzamen. De invoering van een nationale CO₂-heffing voor de industrie was ons speerpunt tijdens de onderhandelingen voor het Klimaatakkoord in 2019. Dat die er is gekomen, is een belangrijke eerste stap richting verduurzaming!'

'De industrie staat de komende jaren voor grote veranderingen om te verduurzamen'

Radicale transformatie van de industrie nodig

Er is nog veel meer nodig. De industrie moet het gebruik van fossiele brand- en grondstoffen afbouwen en snel overstappen op groene energie. En de industrie moet haar processen elektrificeren. Met elektrificatie kan de industrie haar CO₂-uitstoot tot 2030 met 3 tot 5 miljoen ton terugdringen. En als we richting 2050 van fossiele brandstoffen af willen zijn, is elektrificatie de belangrijkste verduurzamingsroute. 'Voor sommige sectoren in de zware industrie is groene waterstof de enige manier om

EEN DUURZAME INDUSTRIËLE REVOLUTIE

Michèle Prins

'Met de juiste wet- en regelgeving kan en moet de Nederlandse industrie transformeren van een energie-intensieve, fossiele industrie naar een duurzame koploper.'

te verduurzamen', vertelt Michèle. 'Onze schaarse groene waterstof moet dus vooral in die sectoren worden gebruikt waar, ook op de lange termijn, geen duurzaam alternatief is. Wij werken daarom aan de opschaling van groene waterstof en aan de juiste toepassing ervan. En waar nu nog geen duurzame oplossingen voorhanden zijn, kan onder voorwaarden gebruik worden gemaakt van CO₂-opslag.'

Ze sluit af: 'De industrie staat de komende jaren voor grote veranderingen om te verduurzamen. Kleine stapjes zijn écht niet meer voldoende om

klimaatverandering tegen te gaan. Wij werken door lobby en samenwerking aan effectief beleid dat nodig is om grote doorbraken voor een duurzame industrie mogelijk te maken.'

SCHONE INDUSTRIE

Een duurzame industrie is cruciaal om klimaatverandering tegen te gaan en onze klimaatdoelen te behalen. Wij werken daarom samen met overheden en bedrijven om ervoor te zorgen dat de industrie zo snel mogelijk verduurzaamt. Lees meer over dit project op: www.natuurenmilieu.nl/industrie.

De Update is een uitgave voor donateurs en relaties van Natuur & Milieu en verschijnt twee keer per jaar op papier en online. Bekijk eerdere edities op: www.natuurenmilieu.nl/update.

50 JAAR
NATUUR
& MILIEU

Juni 2022 © Natuur & Milieu

Contact over donateurszaken?

030-233 1328

donateurs@natuurenmilieu.nl

www.natuurenmilieu.nl

 [@natuurenmilieu](https://twitter.com/natuurenmilieu)

 Facebook.com/natuurenmilieu

 Linked.in/natuurenmilieu

 [@natuurenmilieu](https://www.instagram.com/natuurenmilieu)

Algemeen Nut
Beoogende Instelling
ANBI

